the payne ordeyned for syne. Wherfore my intierly be loued frēdes I wyll aduyse you to vse oft tymes to gy ue almes as I haue sayd tofore. And than ye shal pty tely make ỹ second wyng of prayer. The which pra yer set about w̄ the other wyng of abstynence & this wyng of almes wyll ascende & fle quyckly vnto the ce lestyall countree/ & there prepare for you a mansion or dwellyng place/ in ỹ whiche ye shall rest ppetually/ w̄ all blyssed aungels and sayntes: gyuing reuerence & honour/ laude and prayse vncessingly/ to the moost glorious Trynite. Cui sit honor et glia ꝑ infinita secu la seculorum. Amen.

¶ Thus endeth the treatise called the Pomandre of prayer. the. xiii. day of Maye/ the yere of our lor de. M. D. xxvii.

¶ Imppynted at London in the Fletestrete/ at ỹ sygne of the Rose garlande/ by Robert Coplande. The yere of our lorde. M. D. xxviii. the. xxiiii. day of Decembre.

25471 Whittinton, Robert-De Heteroclitis Nominibus.

De heteroclitis nominibus./ Grāmaticæ VVhitintonianæ Liber/tertius de nominum hete-/roclisi. [Anr. ed.] (per me richardum/ Pynson, 1527.)

L

© THE BRITISH LIBRARY BOARD. ALL RIGHTS RESERVED.

C.40.e 2

¶DE HETEROCLITIS. nominibus.

¶Grammatice vvhitintonianæ Liber tertius de nominum hereroclisi.

Rober. vv. tetrastichon ad lectorem.

Protheos ut possis uarios dinoscere vultus.
Tyresie sexus ambiguosq; senis.
Salomocidos ne undis coeant heteroclita mixta.
Hoc vvhitintoni uoluito lector opus.

¶Eiusdem disticon in zoilum.

Cornua Rhinoceros, dentem ni zoile ponas.
Sanguinolenta feret tela Hecatebeletes.

K. Whettington (?)

De heteroclitis.

¶ De nominum heteroclisi.

Quum de heteroclitis varia inter grāmaticos sit dissētio: queleg
tis animum adeo perplexum hinc īde distrahit: vt nescias q̄ vul
tus teneas mutatē prothea nodo. Hutcī cōmodo suppetias fer
studui. Per lustratis probis authoūb9: collegi q̄ lege grāmatc
tritor vs⁹ obseruāda cēset heteroclita. Annotauim9 etiā quedā: q̄ apud pa
scos licet precio haberentur: apud recētiores tñ ob vetustatem absoleta dic
tur. Legim⁹ apud Plautum delicia feminino gñe ⁊ singulari nūero: ⁊ apud
Ciceronem nex: et apō alios alia multa: que lex grāmatica vetat. Quarene
quod veteribus licuit scriptoub9: tibi quoq; licere in ea reputes. aut qō raro
inuentum est: aut figurate vel incuria quadam elapsum: in tritum vsū psum
pare arroges probabiliter subiūxim⁹ precepta.

¶ Aptotum vel monoptotū est qō vnā vocē habet per oēs casus: vt gūmi.

¶ Diptotum est qō duos casus habet diuersos: vt tabi tabo.

¶ Triptotum quod tres: vt templum templi templo.

¶ Tetraptotum quod quattuor: vt gener generi genero generum.

¶ Pentaptotum quod quinq;. vt castus casti casto castum caste.

¶ Heraptotum quod sex: vt totus tottius totti totto totte totum.

¶ De nominibus heteroclitis.

¶ Heteroclitum nomen est quod vario modo declinatur. ¶ Heterocliſis est
varia nominū declinatio: que quidem fit casu numero/genere/declinatiōe/
voce: ſitq; defectu/abundantia/et variatione.

¶ De nominibus quæ unam terminationem habent, singularia tantum.

Hæc aptota feres singulari neutraq; tantum
paume of the hande. fyre. gen⁹ frumenti. nothyng. iustum. iniustū.
Hic pyr pus et ador nihil et nil fasq; nefasq;.
nomē oppidi. vt gummi. vt cornu. i. pro sola voce sumpta.
Cum sic clausa per , i, simul, u, uox materialis.
. s. gūm. wycked.
Et commune trium iungas nequā simul adde.
a whale. nem⁹ Thessalie. a poūde weyght.
Hæc cete et tempe pluralia, pondo triumq;.
so many. as many.
Hæc generum tot quot totidem numeralia cuncta
vt quatuor/decem/viginti/quadraginta/octoginta.
Post tres ad centum quæ prime sunt speciei

BRITISH MUSEUM

vt hoc mille indeclinabile.

Mille dat hoc fixum ſinglari non uariatum.
n pl'ali ntō hec milia/gtō horū miliū: dtō his millibus. tē.
Cuius pluralis ternę fit millia flexus.
n pl'ali ntō hi et hę et hec mille indeclinabile.
Plurali inflexum genus omne eſt mobile mille.

¶ Rectum et quintum caſū tantū habentia.

t.nti. .i. vocatiui. able. paſt hope.
Recti uel quinti uocet tantum potes expes.
agis aucte mactus.cta.ctum.
Macte tenent quintum, priſcis et mobile fixum.
fortuna. mourn.
tō. vctō. abltō. ntō actō. abltō.
Frons dabit, o, frons fronte, lueſq; luem lue tantum
consumpcyon. ſanies ꝛ ſanguis corruptus.
ntō. actō. abltō. gtō. abltō.
Tabes dat tabem tabe at tabi niſi tabo.

¶ Acuſatiuum ſolum habens.

d magnitudinē: vt ſentit Gella. angl' (as moche)
Instar ſinglarem quartum poſcit ſibi ſolum.

¶ Ablatiuum ſolum habentia.

aſtutia. euydent. by byrthe. offre well.
Astu cum promptu natu dic ſponteq; ſexto.

¶ Ntō et uctō ſinglari carentia.

.i. poteſtatis.
Singlari recto quintoq; carent ditionis.
core dethe deynty meate. a prayer. .i. fructus.
Remigis atq; necis dapis et precis addito frugis
wande or a typpynge a courſe or
odde or a cydgell. car et actō. a ſtydde. poſſibilitatis.
Verberis et quarto, uicis aufer opiſq; datiuum.
caſus. pluralem.
Plurales retinent omnes uicis at genitiuum.
fuſerth. numero.
Abnuit et caſus plurali omnes ditiones.

¶ Dtō uctō et ablatiuo carentia.

tō ꝛ actō as moche.
Dic bis tantundem tantidem dans genitiuo.

Maior natu (elder).
Minor natu (yonger).

moie
Hoc plus dic recto et quarto pluris genitiuo.
declinationis.
Hic simul hæc plures hæc plura mobile terne.

¶ Vocatiuo tantum carentia.

interrogatiuū. distributiuū. relatiuum.
Quærens distribuens infinitum referensq;
negatiuum. vctō casu.
Atq; negans quinto careant pronomina cuncta.
Exceptis omnis noster nostras meus et tu.

¶ Datiuo et uocatiuo carentia.

Hæc uis, huius uis, hanc uim, dicas et ab hac ui.
Plurali hæc uiris, hæc uis dederatq; netustas.

¶ Noiatiuū et accusatiuū solū plurali habentia.

helpe denyeng.
Supetie inficie quarto as solum retinebunt
Hæc simul has grates, repetundarum repetundis.

¶ Plurali numero carentia.

Propria cuncta carent plurali elementa metalla
Liquida quæ signat, et humi nascentia sicca
Cum toto si signet idem pars quelibet. At quum
Pars non signet idem cum toto, pro specie ue
Diuisa a toto capitur, quum materie ue
Pro forma, quū fit translatio, opinio, et usus.
Euentus, diuisio, fit, pluralia flectas
Et quæ natura careant singlari, ut Athene.

¶ Plurali nūero carēt ꝓpria noīa deoꝝ/ hoīm/ vrbiū montiū/ siluarū fluuiorū/ et aliorū locorū: et quattuor elemēta: ignis/ aer/ aq̄/ terra/ ⁊ metalla: vt ferrum/ plūbū Et liquidū: oleū/ lac butyrum. Et humi nascētia/ sicca: vt piper/ cicer. Et hoc intelligēdū est quoties quelibet pars sig̃t idem cum suo toto. vt quelibet pars aerꝭ est aer/ quelibet pars ferri est ferrū/ quelibet pars olei est oleū/ q̄libet pars piperis est piper. Sed qñ quelibet pars signet idem cū suo toto pr'ales casꝰ habet: vt in floribus ⁊ fructibꝰ. Qñ quelibet pars rose nō est rosa Sil'iter qñ pars sumitur ꝓ specie a suo toto diuisa: vt aque qñ sumit̄ur pro fluuiis a mari diuisis. Terre pro insulis ⁊ regionibus a terra cōtinenti disiunctis. Aut qñ pars pro forma alicuiꝰ materie accipitur: vt panes ꝓ partibus ī massā rotūdā effigiatis. Aut qñ fit trāslatio. vt ignes cū sig̃t amores.

Virg. Incipe Mospe prior si quis aut Phylidos ignes. Aut opinõe: vt vul gi qui opinabãtur pluris esse solles. qs Virgilius imitans dixit. Quid tanti Oceano properant se tingere soles? quedã etiã vsu pluralem habent: vt frumentis apud Maronẽ. Quedã euentu: vt Catones duo fuerũt. Quedã diuisione: vt Gallia. alia belgica: alia celtica. Quedã natura: vt Athene Cume.

¶ Annotatio de quibusdã pticaliter declinatis.

a wel spring. a stãdyng podel. water troubled. a lake or a podell.

Plurali flectes fons stagnum ad unda lacuna

playne see. a rõnyng water. touce or humour rẽnyng water. a lake or a myre.

Aequor sic fluuius succus sic flumen et amnis

a cuppe. a well or pyt. water rẽnyng water. a lake or a myre.

Pocula uel puteus laticesq; fluenta lacusq;

troubled see. water. see drinke. a fenne or a marres.

Et freta cum limphis mare potio, sicq; paludes.

cockell. rue onyon. pese oates.

Cum loliis rutas cepas pisas et auenas

beanes. ryse all maner corne, terre fetche.

Meloneſq; fabas lentes frumenta lupinos

strawbury. vt rose/lilia/viole: poma: pyra: cerasa.

Fragaq; citrullos florum sic nomina fructus.

¶ Annotatio de carẽtibus gtõ dtõ et abltõ pticalibus

Plurali genitiuo terno sextoq; carebũt

a mouthe. brasse hony. see coũtre. encẽce. lawde. barly. wyne.

Os æs mel mare far rus thus ius hordea uina

meythe.

pocula. .i. potus mellius. mulbery. vt mactes (leanesse). declinationis.

Defruta sic mullum morum, sic nomina quintę

edge of any weapen syght

maner of the eye. a kynde a face

Demptis maneries acies speciesq; facies

noone.

akynred. a thyng. tymbre. meridies. a daye.

Progenies res materies cum prole diesq;

a spyt or brioche. ceteros casus habet: vt verus verubus.

Pluraliq; ueru careat tantum genitiuo.

¶ Masculina singularem nũerũ tantũ habentia.

the see.

Singula tantum flectes hæc masculapontus

blode. ſalte. priſon. all maner vytayle or meate. duſte. the wāge tothe.
Sanguis ſal carcer penus et puluis genuinus.
the euyn ſterre. idem dunge. ayre. the worlde. the ayre.
Veſperus et ueſper fumus aer mundus et ether
moſſe. the ſonne. ſmoke. mudde or ſlyme of the erthe cingulum veneris.
Fœminei generis ſinglari hæc flectio tantum
Muſcus ſol fumus limus ueneris quoq; ceſtus
At quandoq; leges mundos fumos genuinos
Pulueribus cum ſanguinibus ſed ratius uſu.

¶ Fœminea ſingularia tantum.

laude or prayſe. name. helth. peace. ryches. yonge age. idem.
Gloria fama ſalus pax gaza iuuenta inuentus
lyght. dethe. lyfe. mourn. thryſt hongre olde age.
Lux mors uita lues ſitis eſurieſq; ſenectus
an oke apple. a ſtake of wood. coughe. groūde. infeccyon. colere.
Galla ſtrues tuſſis tellus contagio bilis
a faute. vytayle. iſſue or chyldre. groūde. ſpringolde. chace. a ſpotte
Culpa penus ſoboles humus et pubes fuga labes
euyntyde. colere. a chylde a tokē or proue. ſande.
Veſpera cum cholera proles iuncta indole atena
matter or fylthe
hongre reſt. pardon reſt corrupcyon.
Atq; fames requies ueniat atq; quies fanieſq;
rottenneſſe or wood
Cariofili lignum/worme eaten tree.
hoorneſſe. worme eaten yſe leaneſſe. faythe & trouthe.
Canicies caries glacies macieſq; fideſq;
a glotone madneſſe fylthyneſſe people. plebte.
Ingluuies rabies, ſic illuuies quoq; plebes
His ia quæ formant abſtracta ſequentibus addas
wyſdome. innocēce. malyce. woodneſſe. couytouſneſſe
ſapientia. infantia. vecordia. inſania auaritia.
Ex ſapiens infans uecors inſanus auarus.
ſaupnge. pci⁊ pouerte. prudēce. remēbrañce. vtterañce. chyldhod. madneſſe
monis vt citas. inopia. prudētia. memoria eloquētia. puericia. amētia.
Parcus inops prudēs memor e (q;) loquēs puer amens
labour. madneſſe wyckedneſſe. pouerte
diligentia. dementia. pnicies/vel tas paupis vt paupertas.
Di (q;) ligens demes, ex pernix pauper et in tas

At quandoq; leges luces paces et arenas
Gazas et uitas raro et inimicitias.

¶ Neutra ſiugularia tantum.

ryght or lawfull. wronge. corrupcyon.
Neutra caret hæc plurali fas atq; nefas pus
gen9 fru= dyte or
cuyn menti. olde age. myre. a ſeate. grounde.
Veſperum ador ſenium cenum ſolium q; ſolum q;
cuyn ſterre. palme of the hãde. ſee. hell bryddyme. ſcarlet colour.
Veſper hir atq; ſalũ baratrum uiſcum q; luctum q;
age nothynge. idem. idem. nede idem.
Aeuum nil nihilum nihil atq; neceſſe neceſſum
cibus per angelos fi=
god of ryches. lỹ. Iſrael dat9. glaſſe. paſke or eaſter. mornyng. ſhambles
Mãmona manna uitrum cũ paſchate mane macellũ
the ſpringe ſope or
tyme. ſteche. dethe. poyſon. cõmen people. ſee.
Ver nitrum lethum uirus uulgus pelagu ſq;
all maner vytayle of meate. hoc. hoc.
Atq; penus penoris coniunge penum q; penu q;
tempus quo tus
intermittitur. an eare of corne. froſt.
Iuſticium ſpicum q; gelu ſimul antea dicta.

Witrum a nitẽdo q: veſtes nitides facit.

¶ Antea dicta: vt noĩa metallorũ. excepto es eris/ & electrũ. noĩa liquidor: vt flegma oleũ. Noĩa ſiccorũ: vt triticũ piper/humi naſcẽtia. herbarum noĩa. vt apium crocũ q̃ pluralem (vt dixim9) refugiunt. quedã pluralem tamẽ habent vt equor mel vinũ. ꝛc̃. de quibus ſuperius dictum eſt.

¶ De his quæ naturaliter ſiugulari carent.

Natura careant ſinglari nomina multa.
Feſtorum ſic ludorum numeralia primę.
Ordinis et quæ diſtribuunt uarij quoq; conſtant.
Et pro maſclinis capitur dum mobile multis.

¶ Singulari numero naturaliter carẽt nomina quatuor modis. Primo noĩa feſtorũ & ludorũ tã maſculina: vt appolinares/quinquatres circẽſes. q̃z femi nina: vt Meomenie q̃z etiã neutra: vt orgia: bacchanalia: neptunalia: repotia taurilia. Scõo numeralia nomina tã primi ordinis: vt duo tres. ꝛc̃. q̃z diſpar=

titius: vt bini trini licet poetice interdum legitur septem gurgite pro septem gurgitibus. Tertio (scõm Seruium) que non nisi ex plurib⁹ cõstant. vt scale/ bige/ trige/ quadrige ſre pro epistola/ arma quisquilie/ scope. ⁊c. Quarto ad lectius ꝓ pluribus masculinis accipt soluta: vt ca:t ꝓ captis. Superi/ inferi/ posteri/ minores/ maiores.

¶ Masculina tantum pluralia.

insignia con ſulum.
Masculina sunt isthęc tantum pluralia fasces.
great rayles
mery cõceytes. or barres. sayntes in heuyn. vnder chambres.
Atq; sales clari cum celitisbusq; penates.
cronicles. lamẽtacton. hore heares. nettes for dere. pyllers.
Annales thirni cani cum cassibus antes
vpon brode hatches.
in a shyppe. spyrites of hell. gentylmen. spyrites of hell. spyces.
Atq; fori manes proceres Lemures et odores.
lattes wyndowes. rayles at the tylte ende. rtibus que-
or a grate a graue. s carceres dam Titi.
Fasti dies dic tissũt: quibus licet fari prę/ tori tria verba do/ dico: ab/ dico.
Cancelli loculi cum carceribus titienses
pars tertia ppri romant. scales in the heed. romant primi.
Festi sic luceres cum fur furibusq; quirites
a payre of tables. a kynred. libelli.
Adde pugillares natales co(q;)dicillos
dij geniales. hau/ frysson or
priuate goddes. thorne. grose.
Atq; lates sentes uespres deducta per ates.
great men. heedes or chefe men. best men of a towne.
magnates. primates optimares.
A magnus primus simul opimus anteq; dicta.
Authori ascribas aliter tibi si qua reperta.

¶ Antea dicta vt in superiore p̃cepto. Adiectiua q̃ pro plurib⁹ masculinis ac ciptunt: vt superi minores. ⁊c. Festoꝝ ⁊ ludoꝝ: vt appolinares: cirsẽces Nu meralia: vt duo/ tres/ bini. Nõ si qua aliter reperias authoritatt ascribas Rã apud Iuuenalẽ leges ꝓcerẽ. apõ Persiũ q̃ritẽ: apõ Virg. carcerẽ ꝓ equoꝝ custodia. apud Ouidiũ vepre q̃ cũ poetica licẽtia pmutãtur in cõsuetudine trahẽda discẽtio. Sũt etiã multa q̃ in alia sigtione singularẽ hñt. vt sal ꝓ odi mẽto: ſz hic pr'ali caret. Itẽ falcꝫ ꝓ sarcina aut põdere. Virg. Ego hoc te fasce leuabo. Et cercer ꝓ notior custodia pr'alis carẽs cũ mulc ꝫ adiectiua: vt mi/ nor maior liber. ⁊c. q̃ alit sigñt ꝙ cũ ꝓ fixis sumuntur.

¶ Fœminea tantum pluralia.

Fœminei generis ſunt hæc pluralia tantum.

acute dicta vel facta. inferiũ ſacra .ir. daye before the feſti dies. idus in the kalender the fyrſt day of euery moneth.

Argutiẽ inferie ferie none atq; calende

ſapes or flatterynge trifule beſom. pray or vuantage taken in warre, prede ab hoſtibus capte.

Blanditie nuge ſcope ſic manubieq;

truſe or fyrſt fruytes. reſpyte. inteſtina. an army or an hooſt of men.. the myddelmeſt daye of euery moneth.

Primicie indecie lactes copie ſimul idus.

funerales or dyriges nyght or lyeng̃ wayt verkeneſſe. or diſceytes. thretyng or manaſſynge.

Nundine et exequie tenebre inſidieq; mineq;.

purgamẽta terrarũ vel q̃cq̃d ex arboribꝰ aut floribus decidit ſtonge tã hominũ q̃ ſerpentũ ſpolia a venne a cradle. montes altiſſimi qui Italiam a Gallia et Germania diuidunt.

Quiſquilie exuuie latebre cune ſimul alpes

remaynynges. watche. q̃dã obſeruatiões ſiue ſolennitates/ſiue ſacra apud iudeos vẽti placidiſſimi orientales q̃ ſole ingreſſo domus diente leonẽ flãt puſata

Reliquie excubie ceremonie Eteſie et ędes

weddynge. mõs Rome ſue vicus. horſe harneyes montes hiſpanie bathes.

Nuptie et exquilie phalere Gades quoq; therme

wanton deſyres occaſions or rycheſſe inſtigacyon. organ pypes. varyaunce or enmyte.

Diuitie illecebre cantes inimicitiaq;

fendes or furies of hell ryches thre goddes of fauour thre goddes of fauour nomen vibis Minerue.

Dire et opes Charites cheleq; facetie et Athene

a peyre of gates. fendes of hell thre goddes fatali. thre goddes of fauour. yuell ſpirites.

Atq; pores furie Patee Gratie quoq; lerue

indumentũ. a wycket. quodã genus diuinationis vt locorũ noĩa Thebe. ꝛc.

Induuie ualue ſortes ſimul antea dicta

¶ Antea dicta: vt ſuppetie et inficie que ntõ ꝫ actõ tm̃ habent ſiliter grates Et ea que ex plibus conſtant. vt bige/trige. ꝛc. Et numeralia. vt bine/trine:

non poſſum non mirari quorũdam inſcitiam q̃ affirmant. hec nomina/mappa plaga/palea:nenia:naris: compes/antemna: et alia ſingulari carere quũ apd peritiſſimos inſingulari reperiuntur.

¶ Neutra pluralia et ſecundę declinationis.

Neutra hæc plurali tantum flexuſq; ſecundę

trũpettes tentes weapens.cradels. loca aſpera.

Claſſica cum caſtris ſimul arma crepundia treſqua

vmbles in rockes in ſpace of.v.yere

puincta.Scythie.garlande. a beeſt. the ſee. or proceſſions.

Bactraq; cum ſertis ſic extra Ceraunia luſtra

a cradell. the herte ſtrynges.

Et cunabula ſic precordia lachana flabra

pocula vel ſcypht. the top of a hyll. anterior pars nauis ferrate.

His carcheſia ſic iuga montis roſtraq; nauis

Hec charche ſia in ſingulari angl'(a pollecy.

electionis. dyriges

tẽpora quib9 cõſules eligũtur. ſacrificia que mortuis impenduntur.

Adde comitia ſic artaxata thentyra iuſta.

¶ Extendat lector quedam ex hijs in ſingulari declinata: ſed tũc aliter ſignt. vt roſtrũ quũ pro rictu auis ſumitur: ſimiliter iugũ pro boũ coligamine.

¶ Neutra plurali tantũ et tertię declinationis.

Hæc terni flexus tantũ pluralia neutra.

longe walles of the walope in a vt parentalia/bacchanalia.

guttes. a towne cowe or an oxe exgia/cerealia.

Ilia menia ſic palearia iungito feſta

vt bacchanalium vel orum. feſta Bacchi.

Quæ genito ternę flexure ſuntq; ſecundę

ea q̃ in dote dãtur vel a ſhepe herdes

viro vel femina cotes. mapalia idem.

His ſponſalia ſic magalia palia iunge

carmẽ Pindari poete. poũde. nem9 Theſſalie ameniſſimum.

Et peana ſimul pondo tempę inuariata.

¶ De heteroclitis tã gñe q̃ declinatione varijs.

¶ Maſculina in ſingulari, et neutra in plurali.

vt hic tartarus. in plurali hec tartara.

Maſcula in us primo numero, ſed a neutro ſecundo

pmõtoriũ mons gen9 togeleute anguſteq;

hell a hyll i troye. Laconie. Arcadie. etiã p rugatura pannorum.

Tartara Dindima Tenara Menala ſuppara dicas

cacumina montis
mons Thracie. sayle clothe. hode. Idie in Troya mons Láconie.
Ismara carbasa pilia Gargata Taygetusq;
hell a whale. hell.
Additus infernus cetus dum piscis aueruus.
Plurali hæc cete dicas tamen inuariatum.

¶ Masculina singlari, masculina et neutra plali.
Mascula singlari, plurali hec mascula neutra
mõs Cãpanie vbi nascũ. tape or ga.
tur vina. et p vino ponit. mynge. an hyssyng. place. a corse gyrdle.
Massicus atq; iocus sibilus loca balteus adde.
cõmaũdemẽt. chaunce. lycence.
Iussus et euentus permissus mascula quartę
vt hec iussa. orũ.
Neutraq; plurali (ceu sentit Valla) secundę
vt hoc iussum. euentum. permissũ. et inde hec iussa euẽta. ꝛc.
Ast hæc sępe per um reperimus et hinc fit a neutrũ.

¶ Fœminea singulari, plurali neutra.
vt hec pergamus. .i. singulari. in plali hec pergama.
Fœminea hæc primo numero sunt neutra secundo
walles of Troye a pasture stuffe of housholde.
Pargamus et zizania pascua iunge supellex
pastorale carmen.
vt hec bucolica. ce. In plali hec bucolica. orũ. hec rhethorica. ce.
Nomina librorũ uel in, e, uel, a, iungito et artes
In plali hec rhetorica. ox. vt altilis in plali hec altilia.
Fœminei generis pro fixo et mobile sumptum
arbor in Syria vnde emanat gum=
sume tree. mi quo vestes tinguntur.
Arbutus intybus, et sic galbanus addito, quidam
vt arburum. in plurali hec arbuta.
Censent hęc sed in um uariari, hinc exita neutrum.

¶ Neutra singulari, mascula plurali.
Neutra hæc singulari plurali mascula dices
campi ameni
in inferno. heuyn an hole a cyte in Grece.
Elysium cælum specus (ut uult Seruius) Argos

De heteroclitis.

¶ Neutra ſingulari, maſcula et neutra plurali.

Singulari hęc neutra, et plurali maſcula neutra
the bytte of a brydell threde. a pilſon a leeke. a rake a horſe coller
Frenum filum clauſtrum portũ raſtra capiſtrũ.

¶ Neutra ſingulari /fœminea plurali.

meate
Singlari hoc epulum, dic hæc plurali epulęq;
bathe. balnee balneum.
Balnea plurali, uel ee ſingulari ab eum dat
a vayntiſe. nunc non eſt in vſu.
Dilitium antiquum, plurali at delicie nunc
a feyre.
Nundine idem tantum plurali, nundinum at olim.

¶ Fœminea ſingulari, fœminea uel neutra plurali.

Ae uel a plurali fructus dat amygdalum, at arbor.
an almon tree
Hæc dat amygdatus /uel amygdala Plynius inquit.
an onyon.
Hæc cepta, hęc cepe, dat cepe hoc inuariatum,

¶ Genus et uocem uariantia et non ſignificationem.
euentyde.
Veſper erum uel era capitur pro fine diei
euyn ſterre veſperus veſperugo the euyn ſterre
Stella hic ueſper erus, uel hęc ugo, hic heſperus idem
Hic tapes etis, dic hocq; tapete tapetum.
a cyte of Troye.
Ilios hæc dices, hoc Ilium et Ilion addes
a margarite ſtone margarita margaritum.
Margaris hęc et rita ſimul, uel ſeruius hoc tum
Hic gybbus gibber dices, hæc gibbaq; raro.
an eare of corne.
Hæc ſpica, ar raro hic ſpicus, dit hoc quoq; ſpicus
an horne. froſte.
Hoc cornu atq; gelu, tamen hic cornus gelus olim.
a lymme. a noſe.
Hic artas naſus, quondam artu naſaq; naſum

Maſculina in us, et neutra in um.

hic clipeus vel hoc clypeum.
Nunc hic us in recto, uel hoc um quandoq; reperta
compas of
a ſhelde. the mouthe a buffet. a ſtaffe warnynge.
Hęc clypeus rictus colaphus baculus monituſq;
a narowe lane. a gloſe. an hatte.
Angi (q;) portus commentarius atq; galerus
a hele. an hafte of a knyfe trybute.
Et calcaneus et capulus, magis umq; tributam
a ſparre. a raſe or courſe.
Et ſeſtertium item tignum ſic curriculum dant
vt hic pyrus hoc pyrum,
Arboris exit in vs nomen forme um quoq; fructus
a bothum. a kerchyf. waſtlynge. abowle.
fundum mundum. luctum. ſinum.
a grounde. worlde. mornynge. a boſum.
Hæc fundus mundus luctus ſinus quoties um
In recto formant aliud tunc ſignificabunt.

¶ Fœminea in us / neutra in um.

cryſtall.
Criſtallus nardus ſimul abrotanuſq; ſaguntus
an indenture. peſe.
Vm quandoq; tenent, dic ſygrapha piſa per umq;.

¶ Maſculina in er / & fœminea in a.

pathera. a ſtandynge peſe craters.
Aether ſic ether panther crater ſimul era.

¶ Hic hec hoc us / hoc in u & um.

all maner vitayle or meate.
Non declino penu neutrũ / penus hoc penoris dat
Hic penus hęc quarte / neutrale penumq; ſecundę
an hole.
Sic rectovaries ſpecus atq; ſpecumq; ſpecuq;
a mylke payle. a veſſell to mylke in.
Hoc mulctrale feres hoc mulctrũ mulctraq; per hęc

¶ De uſitatis et antiquatis.

gũme that cometh of trees. muſtarde ſede.
Is dederant olim/nunc, i, gummi atq; ſinapi.
ſurnape. a nette. i. dices a cytie in Italy.
Gauſape rete feres nunc et preneſte, ſed olim
gauſapũ/gauſapes.
Gauſapis et pum pes preneſtis ſic quoq; retis.

¶ De non uſitatis et antiquatis.

duſt. a gourde. aſſhes.
Nunc is et er quondam puluis cucumiſq; ciniſq;
vnder. xuũ. yere. a ſhare.
Impubis, ſed nunc impuber uomer in uſu.

¶ Quæ noiatiuũ uarium efferũt ſub eodem gñe.
Is ſimul et retinent hęc recto maſcula caſu
of the felde. ſwyfte worſhypfull. vpon fote. on horſe backe.
Campeſter uolucer celeberq; pedeſter equeſter
ſwyfte. mery. of the wood. holſome.
Acer ſic alacer ſilueſter iunge ſaluber.
of the fenne. ſwyfte. he that kepeth a wager.
Adde paluſter eis celer, at dic raro ſequeſter.

¶ Os et or in nominatiuo habentia.
ſauoure. a tree. worſhype.
Or ſimul os recto retinent odor arbor honorq;
erhalocion. noyſe. fayre ſpeche.
Et uapor et clamor lepor, iſs coniunge laborq;.
¶ Vs et er in nominatiuo habentia.
vt ab greco Euandros.
cõger ſyſſhe. a ſpanyarde. Euander vel drus.
Dant us et er conger uel hiber, ros ductaq; græcis
proſperus/puerus/aſperus.
Vs quandam, nunc et, proſper pauper puer aſper
¶ Maſculina nominatiuum uariantia.
Hæc uaria in recto caſu maſculina reperta

Nominibus.

mœte. a yonge ſalmon. a water in Rome.
Mugilis et mugil Tybris Tyberiſq; reperta
fluuius Germanie. a goynge fyſſhe.
Sic Arat ac Aratis, ſeu gobio gobius atq;
a gamynge or play. a bable.
Ludio ſiue dius uel ludus puſio puſus
elfen fyſſhe. a man of araby.
Delphin delphinus uel arabs arabiſq; arabuſq;
a ſygne in heuyn. an elyphant. a ſcorge or a whyppe.
Scorpius ac elephas elephantus ſcorpio iunge
lauus Italie in Lybe-
im deſcendens. blode. a whyrle wynde.
Hic anio nerio nunc dic ſanguis quoq; turbo.
Aſt anien quondam nerien ſanguen quoq; turben.

¶ Fœminea nominatiuum uariantia.

Fœminea generis recto uariata leguntur
ſaweduſt/or mullocke.
Hęc ſtirps hęcq; ſtirpis ſimł hęc ſcobſ hæc ſcobis hæc plebs
the people. a bee. a ſallet or a helmet.
Hęc plebes, hęc apis uel apes, hæc caſſida caſſis
fameſſe. a vsley.
Hæc adipes uel adeps, hæc uallis raroq; ualles
a leynynge. circũſtance. campages. ambages.
Compago ambago tam ges q̃ go retinebunt
phorcynis. filiꝰ Thoſoe nymphe. patria homere. vibs in Thera inſula.
Is ſimul in phorcyn Salamin retinent et Flęuſin
vt claritudo claritas. vt mundities et mũdities.
Multa per udo uel as abſtracta per, es, uel, a, ponas

¶ Confuſa in rectis obliquis diſtincta.

Confuſa hæc recto diſtincta ſed in genitiuo
Lens frons glis ſemis domus et pecus addito caſſis
Vaſq; fides cancer veſper ſilueſter et acer.

¶ Lens lendis (a nytte) lens lentis (ryſe) Frõs frondis (a boughe) Frons frõ
tis (a fore heed). Glis glitis (a fyſſyll). Glis gliſſis (daye) Glis glitis (a dor-
mouſe). Semis indeclinabile (halfe in any maner thynge. Semis ſemiſſis

(halfe a poſide) Domus domi (at home). Domus domus. (a houſe). Pecus pecoris (cattell/as ſhepe/gootes). Pecus pecudis (beeſtes/as oxen/keyen calues/and ſuche other. Caſſis caſſidis (a ſalet) Caſſis (a nette). Vas vadis (a ſurety or a borow) vas vaſis/a veſſell/ Fides fidei (truth faſtnes promeſſe. Fides fidis (a ſtrynge) Cãcer cancri (the ſygne of the crabbe. Cãcer/ris (the canker worme/ Veſper veſperi/ the euyn ſterre/ veſper veſperis/ the euyntyde. Silueſter ſilueſtri. viri proprium. Silueſter/tris/of the wod. Acer acris/a maple tre/ Acer acris/ ſwyfte/ſoure or tarte.

¶ DE nominibus incerti generis dictum eſt in generibus de declinatione nominum ludorum ſeſtorũ domus et ambo ſuperius in declinatione dictum eſt.

¶ Variantia declinationem.

a veſſell.

HOC uas dat uaſis, plurali hęc uaſa dat orum
an acre of lande. iugeri.
Iugerum erit flexus ſinglari nuncq; ſecundi
iugerum. iugerib9 numero flexus.
Iugera rumq; ribus plurali fit quoq; terni.

¶ Secundę & tertię declinationis.

Jupiters ſmythe. cãcer cãcri/a ſynge/a dewe of yerne.
Mulciber et cancer necnon globus atq; ſequeſter
cancer canceris/the canker worme.
Flexure terne ſunt et quandoq; ſecundę.

¶ Tam quartę q̃ ſecundę declinationis.

Hęc ſunt flexure nunc quartę nuncq; ſecundę.
a heppe tree. a pynarde. a fygge/or a fygge tree.
Cornus ſic pinus pro fructu aut arbore ficus.
an entry or a veſtry. an ooke. bey tree. reyſynge of people
Ac adytus quercus laurus cantuſq; tumultus
a lake or myre. apparell. warnyng. coſt. vytayle.
Et lacus ornatus monitus ſumptuſq; penuſq;
His addunt aliqui raroq; reperta ſecundę
herynge. ſyght. a ſtryde. lyuynge. gronynge.
Auditus uiſus paſſus uictus gemituſq;
a ſyght. flowynge. a wodde. a verſe mournynge.
Aſpectus fluctus ſaltus uerſus quoq; luctus

bedde fysshynge.an armyor an hoste.s parlyament.
Lectus piſcatus exercitus atq; ſena us
bryhe. graynes.oethe cõpany. hete or trouble.
Ortus cum queſtus obitus cetus ſimul eſtus

¶ Annotatio.

Deficiunt quarti flexus laurus monituſq;
Caſibus in ternis numeri ſextiſq; vtriuſq;.

De formatione graduum comparationis.

MObile quod poſſit ſiue augeri minui ue
Tres tenet hoſce gradus,poſitũ,mediũ,ſupantem.

¶ Formatio comparatiui & ſuperlatiui.

gradu. .i.cõparatiuũ. vt docti doctior.
Apoſito mediũ formes ſic, a primo (or ſibi iuncta)
vt forti fortior. .i.ſuperlatiuũ.
Caſu qui fit in, i, ſimiliq; modo ſuperantem
vt a docti doctiſſimus.a forti fortiſſimus.
Siuncta atq; ſimus formes ex,i, uel eodem.

¶ Annotatio comparatiui.

vt ſtrenuus.tenuis.
Vs ſimul is quando uocalis forte preibit
vt magis ſtrenuus. magis tenuis.
In uice tunc medij ſumas magis et poſitiuum.

¶ Alia annotatio comparatiui.

yonger.
Iunior a iuueni remouens ue caret ſuperante
Datq; ſiniſterior quamuis non rite ſiniſtri
warre or worſe.
Deterus aut deter vel detero deterior dat.

¶ Annotatio ſuperlatiuis gradus.

vt niger nigerimus.
Rectus in er format (rimus adiuncta) ſuperantem
Excipitur dexter quod dat rimus atq; ſiniſter
vt veterimus. deterrimus.
Detero ſicq; vetus rimus a deterq; veter dant
ſaturrimus et ſaturriſſimus. maturrimus et maturriſſimus.
Turrimus atq; ſimus formant ſatur atq; maturus

¶ Comparationis.

¶ Alia annotatio de ſuperlatiuo.

vt humillimus/ſimillimus/facillimus.

In limus is uertunt humilis ſimilis faciliſq;
agilimus gracilimus. doctiſſimus.
Atq; agilis gracilis (ceu Valla refert) doculiſq;

¶ De ijs q̄ rite non formant gradus ſed aliūde ſumūt.

Hæc rite aut graduum formam ſeruant aliunde
At ſumunt, magnis vult maior maximus, atq;
Paruus uult minor et minimus, bonus et melior dat
Optimus atq; malus pcior ſic peſſimus, inde
Multus plus ſic plurimus, atq; potis potiuſq;
Inde potiſſimus, a nequamq; ior iſſimus exit.

¶ De alijs quæ aliunde mutuantur.

vt grādiloquꝰ. a loquor. a ſequor. a volo. a facio.

Clauſa dicus loquus atq; ſequus uolus et ficas orta
A uerbis mediȷ formam ſimul et ſuperantis
vt grādiloquēti/quēttor/quētiſſimus.
Ficto (ut grandiloquens) ſumunt a participante

¶ De ijs quæcarent ſuperlatiuo.

vt valde ſenex/valde iuuenis/valde memor/valde obnixus.

Iſta ſenex iuuenis memor obnixuſq; adoleſcens
Per ualde et poſitum ſupplere uolunt ſuperantem.

¶ De præpoſitionibus comparantibus.

Ante dat anterior formato ſecus ſeciorq;
Subterior donat ſubterq; carent ſuperante.
vt ceterior. vlterior. exterior. inferior.
Ex ra dant erior citra, ultra, extra ſimul infra
ſuperior. vt citim9. inſim9. vltimus. extimus.
Atq; ſupra, dat imus citra, infra, ultra, ſimul extra
Quod ſimul extremus donat ſupraq; ſupremus
Vel ſummus, poſt poſterior poſtremus habebit
Et prope dat proprior ſic proximus proximior dat.

¶ De aduerbijs comparantibus.

vt penitior

Ex us formatior penitus penitiſſimus, exir,